

Bruxelles, 4.3.2016.
COM(2016) 140 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

Drugo izvješće o napretku Turske u ispunjavanju uvjeta plana za liberalizaciju viznog režima

{SWD(2016) 97 final}

1. UVOD

Europska unija (EU) započela je **Dijalog o liberalizaciji viznog režima** (dalje u tekstu: „Dijalog”) s Turskom 16. prosinca 2013., istodobno s potpisivanjem Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu.¹ Dijalog se temelji na *Planu za uvođenje bezviznog režima s Turskom* (dalje u tekstu: „Plan”), dokumentu kojim se utvrđuju zahtjevi koje Turska mora ispuniti kako bi Komisija mogla Europskom parlamentu i Vijeću predložiti izmjenu Uredbe (EZ) br. 539/2001 kojom bi se turskim državljanima omogućilo da bez vize putuju u schengenski prostor na kratkotrajni boravak (tj. 90 dana u bilo kojem razdoblju od 180 dana). U Planu su navedena 72 zahtjeva razvrstana u pet tematskih područja („blokova”): sigurnost isprava, upravljanje migracijama, javni red i sigurnost, temeljna prava te ponovni prihvati nezakonitih migranata.

Komisija je 20. listopada 2014. donijela *Prvo izvješće o napretku Turske u ispunjivanju uvjeta plana za liberalizaciju viznog režima* (dalje u tekstu: „Prvo izvješće”).² U Prvom je izvješću ocijenjeno ispunjuje li se svaki zahtjev te su dane preporuke za ostvarivanje daljnjeg napretka u pogledu svih zahtjeva.

Nakon objave Prvog izvješća, 26. veljače 2015., 14. prosinca 2015. i 19. siječnja 2016. održani su sastanci na visokoj razini u okviru dijaloga između Komisije i turskih nadležnih tijela. Komisija je u razdoblju od travnja do srpnja 2015. organizirala sedam stručnih posjeta Turskoj, u kojima su sudjelovali stručnjaci iz država članica, Komisije, Frontexa, EASO-a, Europol i Delegacije EU-a u Turskoj kako bi proučili tursko zakonodavstvo i upravnu praksu te ocijenili je li ostvaren mogući napredak u provedbi zahtjeva iz Plana. Osim toga, Zajednički odbor za ponovni prihvati sastao se dva puta, 15. srpnja 2015. i 19. siječnja 2016., kako bi ocijenio provedbu Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu.

Rasprave s turskim nadležnim tijelima o načinu poticanja napretka Turske u provedbi Plana održane su i u okviru pregovora o Zajedničkom akcijskom planu EU-a i Turske, koji je dogovoren *ad referendum* 15. listopada 2015.³ te u okviru sastanka na vrhu EU-a i Turske koji je održan 29. studenoga 2015. Na sastanku na vrhu turska je strana izrazila svoju predanost bržoj provedbi Plana, tako što se, među ostalim, priprema za primjenu svih odredbi iz Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu u cilju moguće liberalizacije viznog režima do listopada 2016.⁴ Europska unija pozdravila je tu predanost.

Ovo Drugo izvješće o napretku Turske u ispunjavanju uvjeta plana za liberalizaciju viznog režima (dalje u tekstu: „Drugom izvješće”) temelji se na podacima koje je Komisija prikupila tijekom prethodno navedenih posjeta stručnjaka i sastanaka te na priopćenjima koja su dala turska nadležna tijela, države članice, agencije EU-a i ostali izvori. U njemu se iznosi analiza trenutačnog stanja u pogledu toga kako je Turska do veljače 2016. provodila zahtjeve iz Plana te se navode konkretne preporuke o mjerama koje bi Turska trebala poduzeti za ostvarenje daljnjeg napretka u smjeru potpunog ispunjavanja tih zahtjeva.

¹ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-13-1259_en.htm

² COM(2014) 646 završna verzija, Izvješće o napretku Turske u ispunjivanju uvjeta plana za liberalizaciju viznog režima, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1173_en.htm

³ Tekst Zajedničkog akcijskog plana dostupan je na internetskoj stranici http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-5860_en.htm

⁴ Za puni tekst izjave koja je donesena na sastanku šefova država ili vlada EU-a s Turskom posjetite internetsku stranicu <http://www.consilium.europa.eu/hr/press/press-releases/2015/11/29-eu-turkey-meeting-statement/>

Uz Drugo je izvješće priložen Radni dokument službi Komisije (dalje u tekstu: „Radni dokument”)⁵ u kojem se detaljno opisuje znatan broj odgovarajućih mjera koje je Turska od listopada 2014. poduzela i koje provodi kako bi ispunila zahtjeve iz Plana. Nadalje, u skladu s metodologijom Dijaloga, u Radnom se dokumentu analizira očekivani učinak buduće liberalizacije viznog režima na migracije⁶.

U Drugom se izvješću poštuje struktura Plana te se u njemu, stoga, pozornost posvećuje svakom od pet blokova i za svaki se blok navode zahtjevi koji još nisu u potpunosti ispunjeni te se daju preporuke o mjerama kojima bi se turskim nadležnim tijelima omogućilo da taj cilj ostvare.

2. BLOK 1.: SIGURNOST ISPRAVA

U Prvom je izvješću napomenuto da je Turska već ostvarila dobar napredak u ispunjavanju mjerila iz bloka o sigurnosti isprava.

Nedavno je došlo do dodatnih pozitivnih zbivanja koja su detaljno opisana u Radnom dokumentu, a posebno se to odnosi na povlačenje iz opticaja male količine preostalih nebiometrijskih putovnica, uvođenje sigurnijeg postupka poništenja isteklih putovnica kako bi se onemogućila njihova eventualna ponovna upotreba radi krivotvorenja te donošenje zakonskih i tehničkih mjera kojima se ubrzava početak izdavanja novih i pouzdanih osobnih iskaznica koje sadržavaju biometrijske podatke i važe deset godina.

Unatoč tom napretku, Turska još uvijek treba poduzeti bitne daljnje mjere kako bi u potpunosti ispunila zahtjeve utvrđene u ovom bloku:

- sigurnosna obilježja turskih putovnica trebala bi biti u skladu sa standardima koji su navedeni u Uredbi Vijeća 2252/2004, odnosno Turska bi trebala početi izdavati putovnice s beskontaktnim čipom na kojem se pored slike lica nositelja nalaze i otisci njegovih prstiju,⁷
- turske agencije za provedbu zakona trebale bi pokrenuti postupak pravovremene razmjene informacija s ekvivalentnim tijelima u državama članicama u pogledu krivotvorenih i lažnih isprava pronađenih kod putnika koji dolaze u EU,
- trebalo bi unaprijediti kapacitet turske policije i osoblja zračnih prijevoznika koje radi u glavnim turskim međunarodnim zračnim lukama, za otkrivanje krivotvorenih ili lažnih putnih isprava, viza i boravišnih dozvola kojima se koriste putnici koji putuju u EU, a posebno se to može učiniti boljom obukom i poboljšanjem suradnje s imigracijskim časniciima za vezu iz država članica koji se nalaze u Turskoj.

3. BLOK 2.: UPRAVLJANJE MIGRACIJAMA

⁵ Radni dokument službi Komisije priložen Drugom izvješću o napretku Turske u ispunjavanju zahtjeva iz Plana za liberalizaciju viznog režima, SWD(2016)97

⁶ Pri objavi sljedećeg izvješća bit će predstavljena ocjena učinka liberalizacije viznog režima s Turskom na sigurnost.

⁷ Kako je navedeno u Planu, kada se dodijeli, pravo na putovanje bez vize primjenjivat će se samo na turske državljane čija je biometrijska putovnica u skladu sa standardima iz Uredbe Vijeća 2252/2004.

U Prvom je izvješću prepoznato da je Turska već ostvarila dobar napredak u ispunjavanju mjerila iz drugog bloka Plana.

Turska su nadležna tijela od listopada 2014. poduzela dodatne i značajne korake za daljnje jačanje operativnih kapaciteta Glavne uprave za upravljanje migracijama (DGMM). Turska je donijela i nekoliko pravnih akata u području međunarodne zaštite, uključujući Uredbu od 22. listopada 2014. o dodjeli privremene zaštite svim izbjeglicama iz Sirije te Uredbu od 15. siječnja 2016. kojom se izbjeglicama omogućuje da podnesu zahtjev za radnu dozvolu.

Turska nadležna tijela pojačala su suradnju s grčkim i bugarskim kolegama u pogledu upravljanja zajedničkom kopnenom granicom. Poduzeto je i nekoliko važnih mjera za jačanje viznog sustava i sustava upravljanja granicama. Turska je 8. siječnja uvela obvezu posjedovanja vize za državljane Sirije koji iz trećih zemalja u Tursku dolaze zračnim ili morskim putem, a 5. veljače je iračkim državljanima ukinula mogućnost dobivanja vize na granici. Turska je 14 zemalja predložila otvaranje pregovora o bilateralnim sporazumima o ponovnom prihvatu te je počela raditi na uvođenju tranzitnih viza za državljane 18 zemalja koje se smatra potencijalnim izvorom nezakonitih migracija.

Naposljetku, kako bi riješila pitanje krijumčarenja, Turska je povećala napore svojih agencija za provedbu zakona, uključujući zajedničke operacije na kopnu, te je osnovala posebne jedinice u okviru turske nacionalne policije i žandarmerije u cilju suzbijanja krijumčarenja i trgovanja ljudima.

U Radnom dokumentu daju se detaljne informacije o svim poduzetim mjerama.

Ipak, nekoliko zahtjeva iz bloka 2. još uvijek nije u potpunosti ispunjeno.

Jedan od njih odnosi se na činjenicu da se u Turskoj na države članice i dalje primjenjuje diskriminacijski vizni režim⁸.

Najbitniji zahtjev koji tek treba ispuniti odnosi se na obvezu Turske da ***izvrši odgovarajuće granične kontrole i nadzor granica [...] na način kojim će se značajno i održivo smanjiti broj osoba koje uspijevaju nezakonito prijeći turske granice na ulasku ili izlasku iz Turske.*** Broj migranata i izbjeglica koji su do kopnenih i morskih granica EU-a stigli tako što su nezakonito napustili tursko državno područje u 2015. iznosio je 888 457. Ta je brojka otprilike 17 puta veća od one koja je zabilježena za 2014. Nažalost, problem je i dalje prisutan te je u siječnju 2016. registrirano 68 650 migranata i izbjeglica⁹.

Povećan broj nezakonitih prelazaka povezan je sa sve većom izbjegličkom krizom koju su izazvali sukobi u Siriji i nekim drugim zemljama, koji i dalje traju. Turska nadležna tijela koja bi te prelaske trebala spriječiti suočena su s golemim izazovom, odnosno s više od 2,5 milijuna izbjeglica iz Sirije te s više od 200 000 migranata i izbjeglica iz ostalih zemalja koji se nalaze na turskom državnom području. Mora se istaknuti činjenica da je turska obalna straža 2015. uhvatila i spasila približno 91 612 migranata i izbjeglica koji su pokušavali nezakonito ući u EU, što je sedam puta više nego u 2014. Unatoč tome, mjere koje su turska nadležna tijela poduzela još uvijek nisu dostatne s obzirom na golem broj nezakonitih dolazaka.

Radi uspješnijeg odgovora na taj izazov, turska nadležna tijela moraju bez odlaganja nastaviti s provođenjem mjera za rješavanje različitih aspekata problema na sveobuhvatan način. U tom smislu Komisija Turskoj preporučuje da razmotri uvođenje mjera koje su opisane u nastavku:

⁸ Za informacije o obvezi posjedovanja vize koja se primjenjuje na države članice vidjeti Radni dokument.

⁹ Brojke navedene na ovoj stranici izračun su službi Komisije do kojeg su došle na temelju podataka dobivenih od Frontexa i turskih nadležnih tijela. Svi su podaci okvirni i podliježu izmjeni.

- Kao prvo, trebalo bi osnažiti kapacitete turske obalne straže za nadzor i presretanje na području Egejskog mora. U tu bi svrhu trebalo pospješiti provedbu raznih projekata koje financiraju Turska i EU, a čiji je cilj razvoj obalnog radarskog sustava nadzora i povećanje broja, kvalitete, stupnja prisutnosti duž obale te operativnog kapaciteta raspoloživih patrolnih brodova. Dok se ne uspostavi obalni radarski sustav, može se razmotriti mogućnost korištenja mornaričkih radarskih sustava u svrhu sprečavanja nezakonitih odlazaka.
- Kako bi se umanjilo opterećenje obalne straže, trebalo bi unaprijediti kapacitet policije i žandarmerije za otkrivanje i sprečavanje nezakonitih odlazaka migranata dok su još na obali ili prilično udaljeni od kopnene granice, i to provedbom ophodnje i nadzora, što uključuje veću upotrebu sustava zračnog nadzora.
- Sva bi tijela odgovorna za zaštitu granica i suzbijanje nezakonitih migracija¹⁰ trebalo uputiti da unaprijede međusobnu suradnju, među ostalim, sustavnim koordiniranjem svojeg djelovanja, razmjenom obavještajnih podataka, informacija i dobara te da povećaju broj zajedničkih operacija. Trebalo bi hitno uspostaviti i Centar za nacionalnu koordinaciju i zajedničku analizu rizika (NACORAC), čije osnivanje podupire EU.
- Rad svih tih tijela u okviru sprečavanja nezakonitih odlazaka migranata i nasumičnog presretanja pomagača trebao bi biti izričito usmjeren na pronalaženje i uhićivanje više i srednje rangiranih članova krijumčarskih organizacija te na oduzimanje njihove imovine.
- Radi smanjenja broja osoba koje nezakonito ulaze u Tursku trebalo bi poboljšati nadzor uzduž njezine jugoistočne i istočne kopnene granice. U tu bi svrhu turske kopnene snage trebale nastaviti s provedbom modernizacije raspoređivanjem, umjesto vojnika, sve većeg broja dobro obučanih ugovornih djelatnika i upotrebom moderne opreme za nadzor te prihvaćanjem fleksibilnih načina ophodnje.
- Kad god je to moguće, turska nadležna tijela trebala bi s tijelima u matičnim i tranzitnim državama nezakonitih migranata razviti suradnju u pogledu provedbe nadzora granica i razmjene informacija o organizacijama koje krijumčare migrante.

Istodobno treba nastaviti s radom u smislu provedbe ostalih zahtjeva i preporuka koje su dane u okviru ovog bloka, a čije će ispunjenje također pridonijeti boljem sprečavanju nezakonitih migracija.

U pogledu **suradnje na granicama sa susjednim državama članicama**, Komisija turskim nadležnim tijelima preporučuje da razmotre sljedeće mjere:

- sporazum o uspostavi trostranog centra na graničnom prijelazu „Capitan Andreevo”, potpisan u svibnju 2015., trebao bi stupiti na snagu bez odgađanja,
- između turske i grčke obalne straže trebalo bi uspostaviti sigurni komunikacijski kanal za pravovremenu razmjenu informacija o aktivnostima krijumčarenja migranata,
- Turska bi trebala razviti operativnu suradnju s Frontexom kako bi imala koristi od njegova stručnog znanja o ispitivanju uhvaćenih migranata i dobivanju pristupa

¹⁰ Turska nadležna tijela obavijestila su Komisiju da su, s obzirom na trenutačnu geopolitičku situaciju, odustala od svojeg početnog plana koji je predviđen u okviru Nacionalnog akcijskog plana za provedbu turske strategije za integrirano upravljanje granicama iz 2006., a prema kojem bi se osnovala jedinstvena, civilna, specijalizirana organizacija na koju bi se prenijele sve odgovornosti i resursi za upravljanje granicama.

informacijama koje se odnose na način rada krijumčarskih mreža, a koje su prikupljene na taj način.

Turski **vizni sustav** trebalo bi isto tako izmijeniti u cilju lakšeg sprečavanja ulaska u Tursku državljana trećih zemalja čija je namjera proći kroz Tursku i nezakonito ući u EU prelaskom njegovih vanjskih granica.

U tu svrhu, nadovezujući se na mjere koje su već poduzete 8. siječnja i 5. veljače 2016. u pogledu sirijskih državljana izvan Sirije, odnosno iračkih državljana, turska nadležna tijela sada bi trebala prioritet dati jačanju viznog režima koji se primjenjuje na državljane drugih zemalja koji su 2015. u najvećem broju nezakonito ušli u EU kroz Tursku, a to su Afganistanci, Pakistanci, Iranci, Marokanci, Palestinci, Somalijci, Bangladešani, Libanonci, Alžirci itd.¹¹ Osim toga, trebalo bi provesti pažljivu procjenu rizika od nezakonitih migracija iz bilo kojih drugih zemalja čije državljane Turska izuzima od obveze posjedovanja vize ili im daje mogućnost dobivanja e-viza. Referentne točke trebali bi biti popisi EU-a u pogledu zemalja čiji državljani mogu putovati bez vize i onih čiji državljani moraju imati vizu¹².

Ovisno o tome koji se vizni režim trenutačno primjenjuje na različite zemlje te ovisno o uočenim obrascima migracija i krijumčarenja kad je riječ o državljanima tih zemalja, Turska bi trebala poduzeti sljedeće mjere:

- uvesti obvezu posjedovanja vize za državljane određenih zemalja u kojima je rizik od migracija visok, a na koje se trenutačno primjenjuje bezvizni režim,
- u slučaju da turska nadležna tijela odluče zadržati odredbu o izuzeću od obveze posjedovanja vize za državljane trećih zemalja koje su mogući izvor nezakonitih migracija: uvjetovati to olakšavanje ulaska žurnim potpisivanjem i učinkovitom provedbom sporazuma o ponovnom prihvatu s tim zemljama,
- ukloniti mogućnost ulaska u Tursku na temelju e-vize za državljane određenih zemalja u kojima je rizik od migracija visok, a kojima je to trenutačno omogućeno, te zahtijevati od njih da umjesto toga zahtjev za vizu podnesu pri turskoj diplomatskoj misiji, gdje je moguće provesti preciznu provjeru rizika od migracija i sigurnosnih rizika,
- u slučaju da turska nadležna tijela odluče zadržati mogućnost prema kojoj državljani trećih zemalja koje su mogući izvor nezakonitih migracija mogu u Tursku ući s e-vizom: podvrgnuti nositelje e-viza temeljitijoj kontroli u trenutku prelaska granice kako bi se provjerilo ispunjuju li učinkovito kriterije nužne za dobivanje e-vize,
- poboljšati znanje i kapacitete turskog konzularnog osoblja koje je nadležno za izdavanje viza u cilju potvrđivanja da podnositelji zahtjeva za vizu imaju opravdane razloge za dolazak u Tursku te da se namjeravaju vratiti u svoju matičnu državu, istodobno unapređujući standarde unutarnje kontrole u pogledu zaštite sveukupnog sustava izdavanja viza, osobito u veleposlanstvima koja se nalaze u zemljama visokog rizika,
- trebalo bi početi zahtijevati da državljani zemalja koje su prepoznate kao glavni izvori nezakonitih migracija imaju zrakoplovne tranzitne vize.

¹¹ Za statističke podatke o državljanstvima osoba koje su nezakonito ušle u EU kroz Tursku vidjeti Radni dokument.

¹² Za vizni režim koji Turska primjenjuje na zemlje koje su glavni izvor nezakonitih migracija i usporedbu s viznim sustavom koji EU primjenjuje na te zemlje vidjeti Radni dokument

Turska bi trebala ostvariti daljnji napredak u ispunjavanju zahtjeva iz ovog bloka koji se odnose na **međunarodnu zaštitu**, nadovezujući se na već uložene značajne napore¹³. Konkretno:

- Turska nadležna tijela trebala bi nastaviti s radom na pojednostavnjenju učinkovitog pristupa korisnika međunarodne zaštite socijalnim uslugama (posebno se to odnosi na školovanje njihove djece), mogućnostima legalnog zapošljavanja, pristojnom stambenom prostoru, strukovnom i jezičnom osposobljavanju te bilo kojoj inicijativi kojom se pridonosi njihovoj socijalnoj uključenosti i ekonomskoj samostalnosti u turskom društvu.
- Nadalje, turska nadležna tijela trebala bi omogućiti razmatranje zahtjeva tražitelja međunarodne zaštite u najkraćem mogućem roku, a rezultat toga bio bi dobivanje jednog od statusa zaštite u skladu s turskim pravnim poretkom ili, u slučaju odbijanja, izdavanje naloga za napuštanje Turske. U tom je kontekstu od velike važnosti da DGMM poduzme konkretne mjere za:
 - smanjenje broja neriješenih zahtjeva koji su već dugo u postupku rješavanja¹⁴,
 - osiguravanje pravovremenog povratka u matičnu državu migranata koji su nezakonito ušli u Tursku i podnijeli zahtjeve za međunarodnu zaštitu, a za koje je naknadno utvrđeno da ne ispunjavaju uvjete,
 - sprečavanje tajnog bijega i sekundarnog kretanja prema EU-u tražitelja azila čiji su zahtjevi neriješeni te onih čiji su zahtjevi odbijeni i koji stoga čekaju na odlazak iz Turske.

Radi postizanja tih ciljeva bit će korisno pojednostavniti postupke, posebno donošenjem podzakonskih akata kojima se utvrđuju posebna pravila koja treba poštovati pri provedbi Zakona o strancima i međunarodnoj zaštiti.

4. BLOK 3.: JAVNI RED I SIGURNOST

U Prvom su izvješću opisane jake i slabe strane turskog sustava kada se radi o ispunjavanju zahtjeva iz ovog bloka.

Turska nadležna tijela poduzela su od listopada 2014. dodatne mjere kao što je ratifikacija, 19. veljače 2016., Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma, Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima, Konvencije Vijeća Europe o zaštiti pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka i Dodatnog protokola uz Konvenciju Vijeća Europe o transferu osuđenih osoba.

Međutim, trebalo bi napomenuti da je unatoč tom razvoju događaja ostvaren znatno manji napredak u provedbi zahtjeva iz bloka 3. u odnosu na blok 1. i blok 2. U cilju ispunjavanja tih zahtjeva Tursku se potiče da poduzme sljedeće mjere:

- poveća broj pozitivnih odgovora na zahtjeve država članica za pravosudnu suradnju u kaznenim stvarima i ubrza njihovo rješavanje i provedbu; može se razmotriti i

¹³ Za napredak koji je Turska ostvarila u ispunjavanju zahtjeva iz Plana u pogledu međunarodne zaštite tijekom razdoblja izvješćivanja, vidjeti Radni dokument.

¹⁴ Za pojašnjenja o tim neriješenim zahtjevima vidjeti relevantni stavak u Radnom dokumentu.

donošenje jedinstvenog sveobuhvatnog zakona kojim se pojednostavnjuju postupci pri provedbi međunarodnih obveza Turske u pogledu pravosudne suradnje u kaznenim stvarima,

- aktivno se poveže s relevantnim tijelima svih država članica u području policijske i pravosudne suradnje u kaznenim stvarima,
- započne provoditi Konvenciju Vijeća Europe o zaštiti pojedinaca pri automatskoj obradi osobnih podataka iz 1981. i ratificira njezin Dodatni protokol (CETS br. 181.); donese zakonodavstvo o zaštiti osobnih podataka u skladu sa standardima EU-a i Vijeća Europe,
- sklopi Sporazum o operativnoj suradnji s Europolom i Sporazum o suradnji s Eurojustom čim stupi na snagu odgovarajući zakonodavni okvir o zaštiti osobnih podataka; do tada, turska se nadležna tijela potiče na ulaganje najvećih napora u povećanje razine razmjene informacija i suradnje s te dvije agencije,
- donese novi Akcijski plan za borbu protiv organiziranog kriminala za razdoblje 2016. – 2018., kojim bi se omogućilo snažnije djelovanje u području borbe protiv svih oblika organiziranog kriminala, a posebno protiv trgovanja narkoticima, ljudima, oružjem i krivotvorenim robom,
- pruži informacije EU-u o nacionalnim i transnacionalnim zločinačkim organizacijama koje se trenutačno nalaze u Turskoj uz navođenje njihova načina rada te informacije o pristupu koji su turska nadležna tijela primijenila kako bi suzbila njihove kriminalne aktivnosti,
- započne s provedbom nedavno ratificirane Konvencije Vijeća Europe o suzbijanju trgovanja ljudima i uskladi turski nacionalni zakonodavni okvir iz tog područja sa standardima uspostavljenima tom Konvencijom i pravnom stečevinom EU-a,
- jača kapacitete DGMM-a za identifikaciju žrtava trgovanja ljudima i za njihovu zaštitu,
- započne s provedbom nedavno ratificirane Konvencije Vijeća Europe o pranju, traganju, oduzimanju i privremenom oduzimanju prihoda stečenoga kaznenim djelom i o financiranju terorizma (CETS br. 198.) i uskladi turski nacionalni zakonodavni okvir iz tog područja sa standardima uspostavljenima tom Konvencijom,
- nastavi jačati kapacitete Odjela za financijske istrage (MASAK) za analizu sumnjivih transakcija i otkrivanje slučajeva pranja novca i financiranja terorizma,
- potpuno uskladi turski zakonodavni okvir s odredbama Konvencije Vijeća Europe o kibernetičkom kriminalu,
- donese zakonodavstvo kojim se učinkovito omogućuje poduzimanje daljnjih mjera na temelju svih preporuka Skupine država za borbu protiv korupcije (GRECO) i donese novi nacionalni akcijski plan protiv korupcije koji će se izraditi nakon provedenog postupka savjetovanja s civilnim društvom, a praćenje njegove provedbe povjeri tijelima koja imaju ovlasti djelovati samostalno i transparentno,
- uspostavi programe obuke i donese etički kodeks u području borbe protiv korupcije namijenjen službenicima uključenima u upravljanje granicama i sprečavanje nezakonitih migracija, čime bi se uložili veći napor u sustavni kazneni progon svih državnih službenika zbog kaznenog djela uzimanja mita
- potpiše i ratificira tri Dodatna protokola iz 1975., 2010. i 2012. uz Konvenciju Vijeća

Europe o izručenju (CETS br. 24. iz 1957.), Dodatni protokol iz 2001. uz Konvenciju Vijeća Europe o uzajamnoj pomoći u kaznenim stvarima (CETS br. 30. iz 1959.) i počne provoditi Dodatni protokol iz 1997. uz Konvenciju Vijeća Europe o transferu osuđenih osoba (CETS br. 112. iz 1983.);

- potpiše i ratificira Hašku konvenciju iz 1996. o nadležnosti, primjenjivom pravu, priznavanju, ovrsi i suradnji u području roditeljske odgovornosti i mjerama za zaštitu djece te Hašku konvenciju iz 2007. o međunarodnoj naplati tražbina za uzdržavanje djece i drugih oblika obiteljskog uzdržavanja,
- smanji kašnjenje u provedbi sudskih postupaka pokrenutih na temelju Haške konvencije iz 1980. o građansko-pravnim aspektima međunarodne otmice djece.

5. BLOK 4.: TEMELJNA PRAVA

U Prvom je izvješću navedeno da su brojni zahtjevi iz ovog bloka već ranije ispunjeni. Ipak, njime je utvrđeno i nekoliko područja od velike važnosti u kojima je potrebno ostvariti daljnji napredak.

Međutim, otada se malo toga dogodilo u tim područjima te stoga velikim dijelom i dalje važe relevantne preporuke dane u Prvom izvješću. S obzirom na to Tursku se poziva da:

- revidira svoje zakonodavstvo o terorizmu u cilju njegova usklađivanja s pravnom stečevinom EU-a, standardima Vijeća Europe i sudskom praksom Europskog suda za ljudska prava u području terorizma,
- donese zakonodavstvo o suzbijanju diskriminacije na temelju pravne stečevine EU-a u pogledu načela jednakog postupanja prema osobama bez obzira na njihovo rasno ili etničko podrijetlo,
- donese nacionalni akcijski plan radi poboljšanja situacije Roma u Turskoj i osiguravanja uključivanja romskih organizacija civilnog društva u praćenje njegove provedbe,
- ratificira Protokole 4. i 7. uz Europsku konvenciju o ljudskim pravima ili osigura ili dokaže da su jednakovrijedne odredbe uvrštene u turski zakonodavni okvir,
- nastavi s provedbom Akcijskog plana za sprečavanje povreda Europske konvencije o ljudskim pravima i s poduzimanjem daljnjih mjera na temelju sudske prakse Europskog suda za ljudska prava u skupini predmeta „Incal”,
- nastavi s pružanjem obuke i potpore te s davanjem uputa službenicima za provedbu zakona, sucima i tužiteljima kako bi mogli tumačiti trenutačno zakonodavstvo uzimajući u obzir Europski sud za ljudska prava i njegovu sudsku praksu,
- donese zakon o osnivanju nezavisnog povjerenstva koje će nadzirati krše li agencije za provedbu zakona ljudska prava.

6. BLOK 5.: PONOVI PRIHVAT NEZAKONITIH MIGRANATA

U Prvom je izvješću primijećeno da se vrlo loše provode zahtjevi iz ovog bloka. U Radnom dokumentu daje se izvješće o određenim pozitivnim zbivanjima koja su se u međuvremenu dogodila.

Naime, još od sastanka na vrhu koji je održan u studenome Turska je intenzivirala svoje kontakte s grčkim nadležnim tijelima u cilju poboljšanja provedbe postojećeg bilateralnog protokola. Održano je nekoliko stručnih sastanaka, što je imalo za posljedicu to da je Turska ubrzala donošenje ocjene u pogledu svih 864 neriješenih zahtjeva za ponovni povrat koje je Grčka podnijela u 2016. Turska je isto tako u veljači 2016. predložila Bugarskoj sklapanje bilateralnog protokola u okviru Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu.

Međutim, postoji nekoliko bitnih mjera koje bi Turska trebala donijeti. Turska osobito treba:

- početi s primjenom i učinkovitom provedbom, u odnosu na sve države članice, odredbi Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu državljana trećih zemalja, što se Turska obvezala učiniti do 1. lipnja 2016.,
- do tog trenutka treba znatno poboljšati ispunjavanje postojećih obveza na temelju bilateralnih sporazuma o ponovnom prihvatu, a u kontekstu sporazuma s Grčkom Turska bi osobito trebala:
 - intenzivirati svoje napore kako bi u roku odgovorila na zahtjeve za ponovni prihvati, posebno primjenom ubrzanog postupka predviđenog bilateralnim protokolom,
 - povećati broj pozitivnih odgovora, a u slučaju negativnih odgovora sustavno davati obrazloženja odbijanja zahtjeva,
 - otvoriti dodatne morske luke kako bi se olakšao premještaj osoba čiji je zahtjev za ponovni prihvati odobren,
 - razmjenjivati časnike za vezu u svrhu pojednostavnjenja identifikacije i ponovnog prihvata nezakonitih migranata,
- poboljšati provedbu već primjenjivih odredbi Sporazuma između EU-a i Turske o ponovnom prihvatu koje se odnose na vraćanje i ponovni prihvati njezinih vlastitih državljana i osoba bez državljanstva, no koje trenutačno na sustavan način ne provode sve turske diplomatske misije.

7. ZAKLJUČCI I MOGUĆNOSTI NAPRETKA

Nakon razdoblja u 2015. tijekom kojeg je Turska ostvarila manji napredak u provedbi Plana, situacija se promijenila na sastanku na vrhu EU-a i Turske koji je održan 29. studenoga 2015. te otad turska nadležna tijela ulažu sve veće napore u tom smjeru.

Komisija pozdravlja novu razinu angažiranosti i odlučnosti koju su pokazala turska nadležna tijela, prima na znanje da su ta tijela već poduzela niz važnih koraka prema naprijed te ih potiče da ubrzaju provedbu reformi hitnim rješavanjem svih otvorenih pitanja utvrđenih u ovom izvješću, u cilju ispunjavanja svih zahtjeva iz Plana do listopada 2016., kako je to ambiciozno zatražila Turska.

Komisija će i dalje pomagati Turskoj u provedbi Plana te će aktivno pratiti događanja u tom području radi predstavljanja novog izvješća o napretku u jesen 2016.